

Ece TEMELKURAN

21 DAKİKA*

Benim bir kere arkadaşımı öldürdüler, artık bir daha iflah olmam gibi geliyor. Gittiğimde yerde yatıyordu, kanı kaldırım taşlarına sızıyordu. Ben onu gördüm ya, ben artık başkasıyım. Hrant gitti, hep taze kalacak bir kan karanfil açıldı göğüs kafesimde. 'Böyle bir şeymiş meğer' dedim, 'Arkadaşını öldürürlerse böyle oluyormuşsun'. 'Meğer' demiştim, "12 Mart'ta, 12 Eylül'de arkadaşlarını kaybedenler böyle hissetmiş."

Demek Türkiye'de milyonlarca insanın aslında göğüs kafesi ağır ve ağırlı yarılmış, çatır çatır açılmış kemikleri acıyla, ciğerlerinin arasından bir kan karanfil sızmış. Meğer arkadaşı öldürülünce insanın acısı hiç geçmezmiş. Öyleyse bunca insan, bunca sevgili, anne, baba, kardeş, oğul, arkadaş, dost... Eğer hepsinin göğüs kafesi böyle sızılı aralıksa, nasıl yaşıyor bu ülke? Anlamadım ben. En çok Hrant'tan sonra anlamadım bunu.

Oku! Arkadaşının adıyla.

Nejdet Adalı... Sedat Soyergin... Erdal Eren... Veysel Güney... Ahmet Saner... Kadir Tandoğan... Mustafa Özenç... Ethem Coşkun... Necati Vardar... Seyit Konuk... Ali Aktaş... Ömer Yazgan... Erdoğan Yazgan... Mehmet Kambur... Ramazan Yukarıgöz... İlyas Has... Hıdır Aslan...

Bir isim listesi olduğunu görüp atladysanız şimdi lütfen geri dönün ve bu isimleri tek tek okuyun. Çünkü bu isimleri, hiç değilse birkaçını aklımızda tutmamız gerekiyor. Bu isimler, Kenan Evren liderliğinde yapılan 12 Eylül 1980 darbesi sırasında ciğeri beş para etmez herifler tarafından asılarak katledilen yirmilli yaşlarında gençlere aittir. İsimleri ve yüzleri, Dostluk ve Yardımlaşma Vakfı'nın hazırladığı '12 Eylül Adaleti' adlı belgeselin 15 dakikalık tanıtım filminin sonunda görünüyor. Tek tek geçiyorlar filmin içinden. Avukatlar, yargıçlar, savcılar, anneler, arkadaşlar konuşuyor.

'Erdal Eren'i, heyetin önünde ağzından burnundan kan gelesiye dövdüler' diyor avukat, 'Yargıçların yüzünde bir tebessüm bile vardı'. Kenan Paşa'nın yaşını büyütüp astırdığı çocuktur Erdal Eren. İdamına dört celsede karar verilmiştir. Sakın unutmayın!

'Dişlerimle yolacağım'

Mehmet Kambur'un annesi "O Kenan Paşa'yı bir görsem" diyor, yüzü yol yol olmuş yaşamaktan, başörtüsü kaymış, 'Onu dişlerimle yolacağım, dişlerimle!' Gözünde bir bakış var... Daha ben diyemem size o bakışı, öyle bir sözcük bilmiyorum.

Ramazan Yukarıgöz'ün annesi tabutun başındaymış gibi anlatıyor:

"'Açın tabutu, çocuğumu göreceğim' dedim. 'Mühür var, açamayız' dediler. 'Ben bu devletin mühürünü tanımam' dedim, çektim attım mühür. Bir açtım ki tabutu... Saçları yeni taranmış sanki. Kaşları kalem gibi, yüzü..."

Kenan Paşaaa!

Onun sesi titrerken başka bir avukat başlıyor, başka bir idam sahnesine:

"Cellat boynuna ipi geçirmek için uğraşıyordu. 'Bırak' dedi, 'Ben yaparım. Bir yerimi sakatlayacaksın yoksa'. Aldı yağlı urganı, kendi boynuna geçirdi. Sonra... 21 dakika sallandı ipin

ucunda. Yanına gittim... Birkaç dakika önce saçını okşadığım çocuğun... Saçlarını okşadım."

18 yıl önce ölmüş bir çocuk için, bütün çocuklar için, 18 yıl önce teker teker ellerinden alınmış arkadaşları için, kum gibi akıp giden insanlar için, anlatanların sesi titriyor. 15 dakikalık film bitiyor ve ta içimden şunları demek geliyor:

Kenan Paşaaa! Kenan Paşaaa!

Bugün 21 dakikalığına öl. Öl. 21 dakika öl ve geri gel, yeniden ve yeniden öl sonra, yeniden ölmek için yeniden diril. Kaç çocuğu katlettiysen o kadar kere, hepsi için öl sen bugün. Kenan efendiii! Bugün 12 Eylül; bu memleket seni en derin ve en taze intikam hisleriyle selamlar! Bir gün çıkacağın sanık kürsüsünde salya sümük ağlarken korkudan yerlerde süründüğünü görmek dileğiyle...

Ve bunu ne kadar kalpten söylediğimi anlatamam Kenan Paşa!

**<http://www.milliyet.com.tr/Yazar.aspx?aType=YazarDetay&ArticleID=990026&AuthorID=60&Date=12.09.2008&b=&a=Ece%20Temelkuran&ver=43>*

